

Portada

L'opció de la família monoparental per elecció és cada cop més habitual. Són un 10% del total, la gran majoria formades per dones solteres amb els seus fills

VULL SER MARE I NO TINC PARELLA

OLGA VALLEJO

D'acord amb les últimes dades de l'Enquesta Contínua de Llars (2017) de l'INE (Institut Nacional Estadística), les llars monoparentals (un adult amb fills) representen un 10% del total de famílies, i, d'aquestes, el 83% són dones solteres amb els seus fills. Una xifra que confirma que l'opció de ser mare soltera per elecció és cada cop més habitual. "Tradicionalment la maternitat o paternitat era un projecte de parella, però hi ha futures mares que tenen un desig personal de maternitat i decideixen que serà un projecte individual", explica l'antropòloga Rosa Frasset, que està fent la tesi doctoral sobre la maternitat en solitari per elecció. Sovint es creu que el perfil de les mares solteres és el d'una dona que s'apropa als quaranta i no ha tingut sort amb la parella, però també hi ha dones que no volen vincular-se a la parella com a pare o mare dels possibles fills, o tenen parelles que no volen ser pares o mares. Hi ha dones heterosexuales, homosexuals, d'altres que tenen fills després de separar-se... I ja hi ha dones que comencen directament plantejant-se que volen ser mares, una

decisió que no vinculen amb el fet de tenir parella o no. “S’està convertint en una via més”, assegura Frasset. Es tracta de triar ser mare perquè vols ser-ho i no deixar de fer-ho per no tenir parella. Malgrat que la majoria de famílies monoparentals electives estan encapçalades per dones, també hi ha homes que prenen aquesta decisió.

ELECCIÓ CONSCIENT

L’Esther (42) sempre ha tingut clar que vol ser mare, encara que quan s’apropava als quaranta començava a dubtar si ho seria: “Veia que no tenia la parella ideal per ser-ho, ja que el meu company no volia tenir fills. A mesura que et fas gran la biologia et va en contra, tant per la fertilitat com per possibles complicacions. Començo a plantejar-me la possibilitat de fer-ho pel meu compte, buscant informació per internet i parlant amb una amiga que havia tingut fills per inseminació artificial”. No vol comprar-se un gos per omplir l’absència del fill que voldria tenir, i després de madurar la idea pensa que per què no. Llavors està soltera i és conscient que potser no tro-

barà parella, o sí però la parella no voldrà tenir fills. “No té gaire sentit estar esperant algú que potser no arriba mai”. Fa 18 mesos que és mare de la Paula, una nena feliç i tranquil·la. Ella té claríssim que si tornés enrere en el temps repetiria: “Fins i tot m’he plantejat tenir-ne un altre. Crec que estaria bé per a la Paula. Ara no és un bon moment però encara no ho he descartat del tot”.

El que amoïnava l’Esther abans de decidir-se a iniciar el procés d’inseminació era si seria capaç d’assumir-ho tota sola malgrat comptar amb el suport dels pares. I el que més la fa dubtar és si el seu fill trobarà a faltar un pare o li suposarà un trauma la manca de figura paterna. “La figura paterna no és indispensable. Hem de fugir del model tradicional de parella heterosexual que ha imposat l’Església i que la societat va perpetuant”, assegura Carla Ribas Bosch, psicòloga infantil i juvenil del Gabinet Psicològic Mataró. Abans es considerava que la família monoparental no era una família completa a causa de l’absència del pare, però a mesura que més dones solteres decideixen ser mare es normalitza i legítima aquest model com una opció més de maternitat, cosa que fa que hi hagi dones en situacions més diverses que trien aquest camí.

EL QUE ÉS IMPORTANT

Però ¿què necessiten els fills? Els infants han de tenir cobertes una sèrie de necessitats que no depenen de la quantitat de progenitors o del seu sexe. Segons Ribas, el que és realment important és que estiguin en una llar segura i estable, on estiguin i se sentin protegits; que tinguin cobertes les necessitats bàsiques (menjar i dormir); que els adults els eduquin en valors com l’empatia, la perseverança, l’ètica, la igualtat o la coeducació, per forjar una bona autoestima i un bon concepte d’ells mateixos; que els garanteixin estima, protecció i afecte, els estimin i se sentin estimats; els dediquin temps per jugar, somriure i divertir-se aprenent coses noves a diari i, sobretot, que els escoltin. Per als infants de famílies monoparentals tenir només una mare o un pare no és res estrany: “Hem de fugir dels prejudicis socials i de l’estigma patriarcal de la relació tradicional heterosexual. Cal explicar-los de forma senzilla i entenedora que hi ha diferents models de família i que tots són vàlids”.

Ara l’Esther reconeix que és complicat encara que tinguis suport familiar o comptis amb cangurs: “És dur. Les decisions les has de prendre tu sola, no comparteixes la responsabilitat, encara que sigui per tonteries com ara triar la cadireta que compres. Hi ha moments en què penso que si tingués parella seria més senzill”. En moments d’inseguretats o dificultats, la psicòloga recomana fer una llista de totes les teves qualitats: “Recorda els

principis que et van fer tirar endavant, repassa que les necessitats dels infants estiguin cobertes i, sobretot, no dubtis a recórrer a familiars o amats, o bé a un professional, que et puguin donar un cop de mà”.

DIVERSITAT FAMILIAR

El model de família tradicional està canviant. A Espanya les dones accedeixen a la monoparentalitat per elecció majoritàriament a través de la reproducció assistida o l’adopció. Al centre Dexeus Dona fa més de trenta anys que funciona el programa de reproducció assistida. “Al principi teníem poques pacients, però augmenten progressivament; cada vegada hi ha més dones que busquen un banc de semen per quedar-se embarassades”, assegura la cap de la Unitat d’Infertilitat, la ginecòloga Rosario Buxaderas Sánchez. Gairebé el 50% dels 400 cicles anuals –tractaments amb inseminació artificial i *in vitro* que assoleixen l’èxit– són de dones sense parella. Si les dones no han demostrat incapacitat per ser fèrtils es poden inseminar artificialment, amb tractament d’hormones o sense. A partir dels trenta-cinc, que ja no són tan joves biològicament a causa de la qualitat dels òvuls, tendeixen a recomanar tractament hormonal perquè les taxes d’embaràs són més elevades. Per a la doctora, el nombre d’intents i el tipus de fecundació depenen d’una qüestió econòmica i moral: “La tècnica perd efectivitat; després de tres o quatre cicles les probabilitats s’estanquen entre el 20 i el 25%. Llavors hi ha l’opció de la fecundació *in vitro*, que és més cara però té més possibilitats d’èxit, entre el 45 i el 50%”.

L’Elena (32) sempre ha volgut ser mare. No té parella i ha pensat ser mare soltera. Té previst acabar el pròxim curs al conservatori i llavors posar-s’hi. Reconeix que no hi havia pensat mai, que ha sorgit sobre la marxa, una decisió gens difícil: “No sé si hi ha moltes dones que ho fan o poques, jo vull ser mare i no em plantejo gaire més”. Reconeix que la flexibilitat horària a la feina i un entorn familiar que li dona suport són dos detalls importants que faciliten la logística: “Fa uns mesos ho vaig dir als pares i estan encantats de la vida. M’ajudaran”. Vol començar amb inseminació natural, sense hormonar-se, amb un donant anònim. Si no surt s’hormonarà, i si tampoc tira endavant farà *in vitro*. “Visualitzo que em quedaré embarassada i confio que passarà. No m’he plantejat si pararé en algun moment si no funciona, si continuaré o què faré. Ja veuré com va”, explica tranquil·la. Diu que té ganes de tirar-se a la piscina, assumir el que es trobi i continuar: “No tinc por”. El fet que cada vegada hi hagi més mares solteres allunya l’estereotip de la dona egoista que no vol vincular-se a una altra persona; senzillament és una elecció més, no són persones més individua-

listes o menys que qualsevol altra que fa la seva vida i pren la seves decisions.

PROS I CONTRES

El fet de no tenir parella és el gran avantatge i alhora el gran inconvenient. D’una banda hi ha decidir per una mateixa, estalviar-se les complexitats de la convivència i haver d’arribar a acords; d’una altra, la dificultat que una persona sola es faci càrrec de la criança. Per això les dones intenten tenir al voltant una xarxa que els dona suport. Les mares solteres solen ser professionals, capaces de ser autònomes.

L’estabilitat és un factor determinant a l’hora de tenir fills, però en el cas de les mares solteres és especialment important. A països com Suècia o França hi ha una política d’ajudes públiques per a les mares solteres, una circumstància que contribueix a fer que més dones puguin prendre aquesta decisió. Aquí, la Federació d’Associacions de Mares Solteres (<http://federacionmadresolteras.org>) reclama una llei de famílies monoparentals. “Som un nucli familiar discriminat des de fa molts anys”, argumenta la periodista Rosa Maestro, autora del blog Masola (<http://masola.org>). “L’ideal seria que hi hagués una llei integral de la família, amb ajudes i bonificacions en funció de les necessitats de cada família”, reclama Maestro.✘

L’apunt Documentals i llibres per saber-ne més

→ ‘Singed out’, de Mariona Guiu i Ariadna Relea (2018).

Documental sobre l’estigma de la solteria femenina on apareix una mare soltera per elecció.

→ ‘First comes love’, de Nina Davenport (2013). Parla en primera persona sobre l’opció de ser mare en solitari.

→ ‘Single by chance, mothers by choice’, de Rosanna Hertz (OUP USA, 2008).

Per parlar amb naturalitat amb els fills sobre la diversitat familiar i normalitzar tot tipus de famílies:

→ ‘Familiar’, de Mar Cerdà. Pròleg de David Cirici (Editorial Comanegra, 2014).

→ ‘En família. I altres parents’, d’Alexandra Maxeiner i Anke Kuhl (Editorial Takatuka, 2016).

→ ‘La meva família’, de Cristina Losantos i Dexeus Mujer (Editorial Estrella Polar, 2018).